

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Detaljplan för del av Sölvesborg 3:5, Havsudden, centrala Sölvesborg, Sölvesborgs kommun

Ortofoto över planområdet vars utbredning är avgränsat med röd linje.

Varför görs en undersökning?

En undersökning görs för att bedöma om den aktuella planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan och om en strategisk miljöbedömning ska göras. Miljöbalken reglerar i 6 kap. 3-8 § vad som gäller för en undersökning. I miljöbedömningsförordningen finns bestämmelser om vilka planer som ska och inte ska antas medföra betydande miljöpåverkan samt underlag för att bedöma betydande miljöpåverkan.

Då bedömningarna görs i ett tidigt skede i planarbetet kan de under planarbetets gång komma att ändras, i och med att ny kunskap kan tillkomma samt att inriktningen på planförslaget kan komma att ändras. Detta innebär att undersökningen kan revideras under planarbetets gång.

Planuppdraget

Bakgrund

Planområdet, Havsudden, är en viktig plats i Sölvesborg med sitt centrala läge invid havet, småbåtshamn, fyra årstiders park, närheten till centrum och slottsparken samt Sölvesborgsbron.

Området varit föremål för diverse utvecklingstankar genom åren, där syftet har varit att utveckla platsen.

På uppdrag av kommunstyrelsen genomförde kommunikationsavdelningen 2020 en medborgarundersökning för att se vad allmänheten önskar för användning av Havsudden i framtiden. Brett stöd finns för att platsen även fortsättningsvis ska kunna stödja tillfälliga kulturevenemang, handel och restaurangverksamhet. Samtidigt önskas publikt utrymme för stadigvarande arrangemang som stöder rekreation, lek och motion. Platsen mellan järnvägen och Sölvesborgsbron har en viktig funktion som nav för gång- och cykeltrafiken mellan innerstaden och Ljungaviken/ Listerlandet.

På uppdrag av kommunstyrelsen, 2021-01-26 § 7, har byggnadsnämnden i sin tur 2021-03-04 § 18 gett stadsarkitektavdelningen uppdraget att pröva möjligheten att upprätta en ny detaljplan för Havsudden.

Syfte

Planens syfte ska vara att stödja allmänhetens fortsatta tillträde och bruk av platsen för olika allmänna ändamål, men också i viss del stödja byggnation som för besöksnäringen kan möjliggöra säsongsmässiga evenemang och sammankomster med handel samt servering.

Läge och avgränsning

Planområdet är beläget i Sölvesborgs centrum, vid brofästet mot Ljungaviken. Området är ca 7000 kvm stort och avgränsas i väster av järnvägsspår/Blekingebanan och i öster av havet. Söder om planområdet gränsar Fyra årstiders park och gästhamn, norrut angränsar naturområde

utmed strandkanten och gång- och cykelväg norrut mot slottsområdet. Berörd fastighet ägs av kommunen.

Planområdet ligger i en viktig knutpunkt för gång- och cykelstråken mellan centrum och Mjällby utmed järnvägens sträckning samt över Sölvesborgsbron och vidare till Ljungaviken i planområdets södra del.

Områdets historik

På platsen låg fram till 1965 den Liljedahlska läderfabriken. Fabriksområdet genomkorsades av järnvägen och sträckte sig ända upp till Ö Storgatan. På Karbacken, nuvarande Havsudden, fanns de stora garvkaren, men längst ute på udden också Olof Ståhls trädgård med lusthus. De sista fabriksbyggnaderna försvann i en brand 1977. Därefter har det på platsen legat en restaurang fram till 2014, då denna revs.

Nuvarande markanvändning

Platsen utgörs idag av en markberedd grusplan omgärdad av parkarrangemang med brygga, gräsytor, utelek och gång- och cykelvägar.

Området saknar idag permanent bebyggelse. På den stora centrala grusplanen finns däremot en tillfällig byggnad för kiosk/servering.

Området, framförallt grusplanen, upplåts säsongsmässigt för publika evenemang och viss näringsverksamhet såsom handel och servering.

Gällande planer

Översiktsplan

Området ligger inom den sammanhållna bebyggelsen i innerstaden och är inte mycket närmare beskrivet i Översiktsplan 2020.

Det ingår i område (F5) som syftar till utveckling av friluftslivet ”Mellan hamnen och Sölve, och område (K11) som syftar till att bevara kulturmiljön inom ”Den medeltida staden och handelsstaden Sölvesborg.”

Det är markerat som del av viktiga stråk och samband som bör utvecklas, i knutpunkten mellan Hamnstråket, Brostråket och Sölvestråket.

Det omnämns enligt följande: Stråket från Havsudden där gång- och cykelbron över Sölvesborgsviken angör, genom biblioteksparken och Stortorget, längs Södergatan och Järnväggsgatan fram till rondellen vid Netto, utgör ett strategiskt stråk för utvecklingen av centrala Sölvesborg.

Detaljplan

För området gäller en stadsplan (nr 36) från 1939, som anger markanvändning för småindustri.

Nuvarande användning med upplåtelse av marken för evenemang och säsongsbetonade verksamheter kan därmed endast vinna stöd i tidsbegränsade bygglov.

Ställningstagande

Bedömningen är att den befintliga miljön inte har sådana värden eller en sådan sårbarhet och att planens storlek och dess risker för människors hälsa och miljön inte är av en sådan omfattning att denna kan väntas leda till betydande miljöpåverkan. Detaljplanen utgör inte heller en del i ett sådant större utbyggnadsprojekt där de olika delprojekten sammantaget kan innebära betydande miljöpåverkan. Det innebär att en miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 4 kap 34 § plan- och bygglagen och 6 kap 11§ miljöbalken inte behöver upprättas.

Checklista

I följande checklista har bedömningar gjorts av miljöpåverkan vid planernas genomförande.

Betydande miljöpåverkan	Ja	Nej	Kommentar
Betydande miljöpåverkan på Natura 2000-område enligt MB 7 kap 28 §		(X)	Förutsatt att de markföroreningar som finns i området inte läcker ut i viken och påverkar Sölvesborgsvikens Natura 2000-område och naturreservat på ett betydande sätt.
Detaljplan för tillståndspliktig verksamhet eller åtgärd enligt Miljöbedömningsförordningen 6 §		X	
Detaljplan för verksamheter enligt Miljöbedömningsförordningens bilaga och PBL 4 kap 34 §		X	
Gällande regleringar och skyddsvärden			
Riksintressen enligt 3 och 4 kap MB	Ja	Nej	Kommentarer
Berör planen:			
Område av riksintresse för naturvården?		X	Sölvesborgsvikens östra och norra del är utpekad som riksintresseområde för naturvården, men omfattar inte föreslaget planområde.
Område av riksintresse för kulturmiljövården?	X		Sölvesborg är genom innerstaden, samt gamla slottsområdet, utpekad som riksintresse för

			kulturmiljövården. På Havsudden i sig finns dock inga kulturvärden.
Område av riksintresse för det rörliga friluftslivet?		X	
Område av riksintresse för friluftsliv?		X	
Område av riksintresse för högexploaterad kust?		X	
Område av riksintresse för yrkesfiske?		X	
Område av riksintresse för energiproduktion?		X	
Område av riksintresse för försvarsmakten?		X	
Område av riksintresse för infrastruktur?	X		Blekingebanan passerar precis intill planområdet i väster.
Naturmiljö	Ja	Nej	Kommentarer
Berör planen:			
Naturvårdsplan?		X	
Nyckelbiotop- eller sumpskogsinventering?		X	
Biotopskydd, viktiga biotoper?		X	
Rödlistade, hotade arter?		X	
Ekologiskt känsliga områden?		X	
Natura 2000?		X	Delar av Sölvesborgsviken utgör Natura 2000-område, (häckande och rastande fåglar) även om det inte sträcker sig ända fram till planområdet. Förutsatt att markföroreningarna vid behov avhjälpas, bedöms inte Natura 2000-området påverkas negativt.
Nationalpark?		X	
Naturreservat?		X	Sölvesborgsvikens naturreservat, planområdet ingår dock inte i den avgränsningen. Förutsatt att markföroreningarna vid behov avhjälpas, bedöms naturreservatet inte påverkas på ett negativt sätt.
Naturminne?		X	
Djur-/växtskyddsområde?		X	
Strandskyddsområde?	(X)		Med en ny detaljplanprövning återinträder strandskyddet och därmed ny prövning av detta.

			Området är sedan tidigare ianspråktaget och dess syfte är att även fortsättningsvis vara tillgängligt för allmänheten och tillhörande aktiviteter mm.
Vattenskyddsområde?	X		Arbete med avgränsning av vattenskyddsområde pågår och berört område kommer att omfattas, inom sekundär zon.
Annan känslig eller värdefull natur?	X		Sölvesborgsviken som gränsar till planområdet, men som inte ingår i Natura 2000 eller naturreservat.
Kulturmiljö	Ja	Nej	Kommentarer
Berör planen:			
Fornminne eller plats av kulturhistoriskt intresse?		X	
Område som omfattas av kulturmiljöplan?		X	
Kulturhistoriskt eller konstnärligt värdefulla byggnader?		X	
Viktiga kulturvärden?		X	
Kulturresevat?		X	
Miljö kvalitetsmål	Ja	Nej	Kommentarer
Berörs något av de 16 nationella miljömål som ska ligga till grund för all planering: 1) Begränsad klimatpåverkan, 2) Frisk luft, 3) Bara naturlig försurning, 4) Giffri miljö, 5) Skyddande ozonskikt, 6) Säker strålmiljö, 7) Ingen övergödning, 8) Levande sjöar och vattendrag, 9) Grundvatten av god kvalitet, 10) Hav i balans, 11) Myllrande våtmarker, 12) Levande skogar, 13) Ett rikt odlingslandskap, 14) storslagen fjällmiljö, 15) God bebyggd miljö, 16) Ett rikt växt- och djurliv?	X		Framförallt bedöms miljömålet God bebyggd miljö vara aktuellt, och bedöms beröras ur en positiv vinkel. Även miljömålen Giffri miljö, Hav i balans samt Ett rikt växt och djurliv kan komma att beröras. Förutsatt att de markföroreningar som finns inom planområdet avhjälpas vid behov så kan dessa miljömål till och med påverkas positivt.

Miljö kvalitetsnormer	Ja	Nej	Kommentarer
Överskrids några miljö kvalitetsnormer?		X	Ett genomförande av planförslaget bedöms inte överskrida några miljö kvalitetsnormer.
Planens påverkan på miljön			
Stads- och landskapsbild	Ja	Nej	Kommentarer
Kan planens genomförande medföra:			
Förändring av utsikt eller landskapsmässigt/stadsmässigt skönhetsvärde?	X	X	Området idag utgörs till större delen av en stor öppen grusplan och gräsyta. En tillfällig kiosk/cafébyggnad står på grusplanen och längs strandremsan finns några trädplanteringar samt huggna granitblock. Området upplevs gestaltningm�ssigt som en plats där något påbörjats, men aldrig fullföljts. Bedömningen är att ett genomförande av planen kommer att höja platsens landskaps- och stadsmässiga sk�nhetsv�rden.
Att en naturskön utsiktsplats blir otillgänglig f�r allmänheten?		X	Avsikten med planarbetet är att utveckla och färdigställa området med allmänna park- och torgytor, gång- och cykelstråk, parkplanteringar, ytor för olika aktiviteter samt en byggrätt.
Mark	Ja	Nej	Kommentarer
Kan planens genomförande medföra:			
Förändring av värdefull geologisk formation?		X	
Instabila markförhållanden eller geologiska förändringar, ras och skred?	X		Området har problematiska geotekniska förutsättningar, vilket planens utformning och placering av t.ex. byggrätt behöver anpassas till.

Förflyttning, sammanpressning eller täckning av jorden?	X		Till viss del kan det bli fråga om markutformning, plantering, markbeläggning samt byggnad.
Ändring av topografin?	X		Det kan bli fråga om förändring av marknivåer inom området, t.ex. skapa slänter, ramper, en central kulle med amfiteater.
Ökad erosion?		X	Åtgärderna bedöms inte öka risken för erosion. Områdets geotekniska förutsättningar är däremot viktiga att ta hänsyn till vid utformning av området.
Avsevärd förändring av markanvändningen i området?		(X)	Området används idag för diverse publika arrangemang, framförallt sommartid. Ett genomförande av planen skulle öka attraktiviteten på området och med tanken om en byggrätt skapas möjligheten att ha någon aktivitet, café etc. året om. Planmässigt är förändringen däremot stor då gällande plan anger småindustri.
Vatten Kan planens genomförande medföra:	Ja	Nej	Kommentarer
Förändring av ytvattnets kvalitet, strömmar eller riktning och mängd?		X	
Förändrad infiltrationsförmåga, dräneringsmönster eller frekvens och mängd av ytvattenavrinning? Behöver åtgärder vidtas för att hantera dagvatten?	X		Idag är större delen av planområdets markyta antingen grusad eller gräsbevuxen. Gång- och cykelvägarna är asfalterade. Andelen hårdgjorda ytor respektive planteringar och gräsytor kan komma att förändras vid ett genomförande av planförslaget. Det eventuella behovet av dagvattenlösningar får studeras i samband med framtagande av planförslaget. Förändringar av områdets yta och dagvattenhantering mm kan vara

			positivt, med tanke på de markföroreningar som finns i området.
Förändring av grundvattnets kvalitet, flödesriktning, mängd eller frekvens?		X	
Väsentlig minskning av vattentillgången i någon yt- eller grundvattentäkt?		X	
Att människor eller egendom utsätts för risker i samband med översvämning?	X		Planområdet ligger inom riskzonen vid framtida havsnivåförändringar. Eventuella byggrätter ska placeras så att de ligger på rekommenderade nivåer. Parkytor och allmänna platser (torg, gång- och cykelvägar) kan tåla tillfälliga översvämningar.
Att enskilda avlopp krävs i området? Är området särskilt känsligt med tanke på dessa?		X	
Luft Kan planens genomförande medföra:	Ja	Nej	Kommentarer
Väsentliga luftemissioner eller försämring av rådande luftkvalitet?		X	
Obehaglig lukt?		X	
Förändrad luftrörelse, fuktighet, temperatur eller klimatförändring lokalt eller regionalt?		X	Den lokala miljön kommer möjligtvis att förändras när den befintliga öppna grusplanen planeras om. Ett större inslag av gräsytor och planteringar föreslås, men även torgplatser och byggrätt. Det innebär t.ex. möjlighet till skugga och lä samt mindre dammande ytor.
Växt- och djurliv Kan planens genomförande medföra:	Ja	Nej	
Påverkan på ekosystemtjänster?		X	

Positiva eller negativa förändringar för växt- och djurarter/samhällen?		X	
Hinder för flyttfågelsträck, viltstråk?		X	
Försämrade fiskevatten eller jaktmarker?		X	
Planens påverkan på övergripande miljöeffekter	Ja	Nej	Kommentarer
Har planens genomförande betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför?		X	
Har planen betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt?	X		Främjar på ett positivt sätt förutsatt att markföroreningar tas omhand vid exploatering av området.
Har planen betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen?		X	
Planens påverkan på hälsan			
Rekreation och rörligt friluftsliv Kan planens genomförande medföra:	Ja	Nej	Kommentarer
Påverkan på barn och ungas lekmöjligheter eller behovet av lekmiljöer?	X		Förslaget innebär möjlighet till utveckling av parkmiljöer för lek och aktiviteter.
Påverkan på park eller annan rekreations-/friluftsanläggning?		X	Förslaget innebär möjlighet till utveckling av parkmiljöer för olika aktiviteter så som grillplats, parklek, evenemang mm. Ett genomförande av planförslaget innebär att en idag något temporär plats ges en tydligare gestaltning och större omsorg vilket också påverkar upplevelsen av promenad- och cykelstråken utmed Fyra årstiders park, Sölvesborgsviken och Sölvesborgsbron positivt.

Störningar och risker	Ja	Nej	Kommentarer
Kan planens genomförande medföra:			
Ökade bullernivåer?		X	Bullersituationen längs järnvägen påverkar sannolikt planområdet och är något som kan påverka utformning och markanvändning inom olika zoner. Bullersituationen ska utredas i planarbetet. Buller från själva planområdet eller snarare ljud från eventuella evenemang och att människor pratar, leker mm kan uppstå.
Risk för vibrationer?		X	Inte från planområdet i sig, men eventuellt från järnvägen.
Bländande eller störande ljus?		X	
Risk för radon eller hälsofarliga elektromagnetiska fält?		X	
Förutsättningar för tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet?		X	
Risk för olycka eller utsläpp av hälso-/miljöfarliga ämnen eller strålning?	X		Planområdet ligger intill järnvägen, Blekingebanan, med transport av farligt gods. Riskutredning behöver göras i samband med planeringen av området.
Farliga arbetsmiljöer?	X		Se ovan, järnväg samt markmiljö.
Påverkan på folkhälsoeffekter?	X		Markmiljön, buller och risk. Förutsatt att markföroreningar tas omhand, anpassning av området och dess utformning/disponering görs utifrån riskhänsyn och buller kan ett genomförande av plan bidra till en positiv påverkan.
Påverkan på förorenad mark?	X		Platsen är upptagen bland potentiellt förorenade områden i länsstyrelsens register. Här har legat en läderfabrik med tillhörande garveriverksamhet. Inför byggnationen av Sölvesborgsbron och även inför tidigare påbörjat planarbete har vissa miljögeotekniska undersökningar gjorts: En miljögeoteknisk undersökning genomfördes i området, WSP

			<p>2010-05-12, inför byggnation av Sölvesborgsbron. Tidigare utredningar har visat på förhöjda halter av PAH (Polycykliska aromatiska kolväten). PAH finns i stenkol och petroleum och kan medföra ökad risk för cancer. I flera provpunkter påvisades PAH över riktvärdet för MKM. I några punkter påvisade även bly, kadmium, koppar och zink i halter över riktvärdet för KM.</p> <p>Utredningen påtalar att en utförligare utredning bör genomföras för att klargöra vilka massor som behöver schaktas i. I samband med 2013 påbörjat (avstannat) planuppdrag gjordes kompletterande undersökningar, WSP 2013-11-14. I en provpunkt påträffades en stark lukt av kreosot. Barium och aromater överskred riktvärden för MKM. I och med att värdena överskrider MKM kan det bli aktuellt med efterbehandlingsarbeten oberoende om området byggs. De påvisade föroreningarna i området är inte avgränsade och med tanke på områdets tidigare användning rekommenderas ytterligare miljötekniska undersökningar. I samband med föreliggande planarbete görs en samlande markmiljöundersökning.</p>
Närhet till djurhållning?		X	
Effekter på hushållning med mark, vatten och andra resurser			
Mark- och vattenanvändning	Ja	Nej	Kommentarer
Kan planens genomförande medföra:			
Ändrad täthet för bebyggelse och bostäder?		X	
Förändring av den nuvarande mark- och vattenanvändningen?	(X)		Planläggningen innebär en viss förändring av nuvarande markanvändning i praktiken. En utveckling och ett färdigställande

			av området med parkytor, rekreationsytor, torgplats och byggrätt (centrum/ handel/ café/ publik byggnad).
Förändring av den i fysiska planer avsedda användningen?	X		Gällande detaljplan anger småindustri, så planförslaget innebär en förändring av tidigare planerad markanvändning.
Påverkan på andra tänkta projekt?		X	
Berörs viktig samhällsservice eller skapas behov av sådan, t.ex. skola?		X	
Finns miljöstörande verksamhet i omgivningen som har negativ inverkan?	X		Järnvägen som utgör en farligtogsled.
Befolkning Kan planens genomförande medföra:	Ja	Nej	Kommentarer
Fler arbetstillfällen?	X		Eventuellt kan byggrätten innebära möjlig arbetsplats.
Högre jämställdhet?		X	
Bättre tillgänglighet?		X	Ev byggnation ska följa tillgänglighetskrav mm.
Bättre service?	X		Möjlighet i byggrätt att uppföra offentlig toalett, café etc.
Ökad trygghet?	X		Planförslaget innebär att en idag något temporär plats ges en tydligare gestaltning och större omsorg vilket också påverkar upplevelsen av promenad- och cykelstråken utmed Fyra årstiders park, Sölvesborgsviken och Sölvesborgsbron positivt.
Transporter och kommunikationer Kan planens genomförande medföra:	Ja	Nej	Kommentarer
Ett förändrat behov av transporter och transportsätt?		X	
Påverkan på parkeringsmöjligheter?		X	Allmänna parkeringsplatser finns direkt söder om planområdet. Området är dessutom lokaliserat centralt intill starka gång- och

			cykelstråk vilket underlättar för alternativa transporter. Cykelparkering finns också direkt söder om planområdet.
Ökad trafikfara?		X	
Barriäreffekter?		X	
Energi Kan planens genomförande medföra:	Ja	Nej	Kommentarer
Väsentligt ökad efterfrågan på befintliga energikällor eller behov av nya?		X	
Behov av nya system för distribution?		X	
Naturresurser Kan planens genomförande medföra:	Ja	Nej	Kommentarer
Ökad användning av någon ej förnyelsebar naturresurs?		X	
Ianspråktagande av jordbruksmark?		X	
Minskad produktionsyta av annat slag?		X	

Stadsarkitektavdelningen

Fredrik Wikberg

Stadsarkitekt

Karoline Lindén Bengtsson

Planarkitekt